

2018. aasta eesti keele e-tasemetöö (varase keelekümluse 6. klassi õpilastele) vastavus riiklikule õppekavale

1. Seos üldpädevustega

Üldpädevustega on tasemetöö seotud eeskätt ülesannete ja alustekstide kaudu, mis annavad teemavaldkondade piires võimaluse väljendada üldpädevustes kirjeldatud teadmisi, oskusi ja hoiakuid.

Tasemetööga kontrollitakse olulisi õpipädevusi: kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, teabe hankimist ning teksti loomist, oskust kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades.

Suhtluspädevusega on seotud kogu e-tasemetöö: ülesanded kontrollivad suutlikkust ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid; oma seisukohti esitada ja põhjendada; kirjutada teksti, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili (kirjutamisülesanne); lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste (lugemis- ja kuulamisülesanded); väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt (keeleülesanne ja kirjutamisülesanne).

Digipädevusega on seotud kogu e-tasemetöö: näitab suutlikkust kasutada digitehnoloogiat toimetulekuks õppimisel ja osaleda digitaalses sisuloomes (tekstide loomisel ja kasutamisel).

2. Seos õppe-eesmärkidega

Varase keelekümluse programmis juhendatakse eesti keele ainekavast, kuigi õpilased omandavad eesti keelt teise keelena. E-tasemetööga mõõdetakse kommunikatiivset keeleoskust ehk suhtluspädevust¹. Tasemetöö koostamisel lähtutakse põhikooli riikliku õppekava eesti keele ainekavas² määratletud II kooliastme õpitulemustest ja eesti keele oskuse B-taseme kirjeldusest³.

¹ Euroopa Nõukogu väljaandes „Euroopa keeleõppe raamdokument: õppimine, õpetamine, hindamine” (2007) eristatakse kahte liiki pädevusi: üldpädevusi (deklaratiivseid teadmisi, oskusi ja oskusteavet, eksistentsiaalset pädevust, õpivõimet), milleta keelt kasutada ei saa, ja suhtluspädevust. Suhtluspädevusel on eristatud järgmisi komponente: keelepädevus, sotsiolingvistiline pädevus ja pragmaatiline pädevus.

² <https://www.riigiteataja.ee/aktiis/1290/8201/4020/1m%20lisa1.pdf#>

³ Anu-Reet Hausenberg, Marju Ilves, Annekatrin Kaivapalu, Krista Kerge, Katrin Kern, Mare Kitsnik, Ingrid Krall, Karin Rummo, Tiina Rüütmaa, Iseseisev keelekasutaja. B1- ja B2-taseme eesti keele oskus. Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 2008.

Varase keelekümbeluse 6. klassi õpilane peaks saavutama keeleoskustaseme, mis võimaldab mõista tekste, mis on seotud igapäevaelu, kooli ja õppetööga. E-tasemetöö eeldab, et õpilane loeb erinevat liiki tekste (ka faktiteavet sisaldavaid tekste) ja mõistab ainealaselt kõike olulist; oskab selgelt ja üksikasjalikult väljendada õpitud ainetega seotud teemadel; oskab kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning põhjendada-selgitada oma seisukohti ja plaane. Tasemetöö kontrollib keele kolme osaoskust: kuulamist, lugemist ja kirjutamisosakust (s.h keeleteadmisi).

3. Seos läbivate teemade ja ainekava õpitulemustega

Keeleõppe teemavaldkonnad⁴ on seotud õppekava läbivate teemadega:

- 1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine: „Õppimine ja töö“;
- 2) keskkond ja jätkusuutlik areng: „Kodukoht Eesti“;
- 3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: „Mina ja teised“, „Igapäevaelu. Õppimine ja töö“, „Kodukoht Eesti“, „Vaba aeg“;
- 4) kultuuriline identiteet: „Kodukoht Eesti“, „Riigid ja nende kultuur“;
- 5) teabekeskkond: „Igapäevaelu. Õppimine ja töö“, „Riigid ja nende kultuur“, „Vaba aeg“;
- 6) tehnoloogia ja innovatsioon: „Igapäevaelu. Õppimine ja töö“, „Vaba aeg“;
- 7) tervis ja ohutus: „Mina ja teised“, „Kodu ja lähiümbrus“, „Igapäevaelu. Õppimine ja töö“;
- 8) väärtused ja kõlblus: „Mina ja teised“, „Kodu ja lähiümbrus“, „Kodukoht Eesti“, „Igapäevaelu. Õppimine ja töö“, „Riigid ja nende kultuur“, „Vaba aeg“.

Tasemetöö ülesannete alustekstide valikul on lähtutud põhimõttest, et teksti keeleline raskus ja teemad sobiks varase keelekümbeluse õpilasele. Temaatika seostub eelkõige keele ja kirjanduse, loodusõpetuse, ühiskonnaõpetuse ja inimeseõpetuse teemadega II kooliastmes. Ülesannetega kontrollitavad oskused lähtuvad B1-taseme kirjeldusest (vt tabel 1).

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/aktiis/1290/8201/4020/1m%20lisa2.pdf#>

Tabel 1. Tasemetöö ülesannete seos läbivate teemade ja õpitulemustega

Ülesanne	Läbivad teemad	Oskused	Õpitulemused
1. ülesanne (kuulamine)	Väärtused ja kõlblus. Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon.	Arusaamine teksti peamisest mõttest, olulise info mõistmine, teksti detailne mõistmine, järelduste tegemine teksti kohta.	- Mõistab eakohaseid õpi- ja elutabelisi ning huvivaldkondade tekste. - Saab kuuldust aru, mõistab igapäevaelus (k.a koolis) regulaarselt korduvate teemade peamist mõtet kui ka olulisemaid üksikasju, kui kõne on selge ja üldkeelne. - Mõistab faktiteavet igapäevaeluga seotud teemadel.
2. ülesanne (kuulamine)	Väärtused ja kõlblus.		
3. ülesanne (lugemine)	Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon. Väärtused ja kõlblus.	Arusaamine teksti peamisest mõttest, olulise info mõistmine, teksti detailne mõistmine, arusaamine kaudselt esitatud infost, järelduste tegemine teksti kohta.	- Loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutabelisi ning huvivaldkondade tekste. - Saab aru otsesõnalistest faktipõhistest tekstidest, kui teema kuulub õppevaldkonda. - Mõistab selge arutluskäiguga eakohase teksti peamist mõtet ja üksikasju. - Otsib ja leiab soovitud infot. - Kogub teemakohast infot mitmest tekstist.
4. ülesanne (lugemine)	Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng. Kodanikuühiskond ja rahvussuhted.		
5. ülesanne (lugemine)	Väärtused ja kõlblus.		
6. ülesanne (keeleteadmised)	Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon.	Grammatiliste vormide kasutamine.	- Rakendab omandatud keeleteadmisi. - Kasutab üsna õigesti tüüpkeelendeid ja moodustusmalle.
7. ülesanne (kirjutamine)	Keskkond ja jätkusuutlik areng. Väärtused ja kõlblus.	Kirjaliku teksti loomine (sündmuse, isiku, koha kirjeldamine, ettepaneku tegemine, ettepanekule vastamine, info edastamine, info küsimine, oma arvamuse avaldamine, tunnete ja reaktsioonide kirjeldamine).	- Kirjutab eesmärgipäraselt kirju (ka e-kirju ja sõnumeid). - Vormistab kirjalikud tekstid korrektselt. - Rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes. - Kirjeldab tegelikku või kujuteldavat sündmust, oma kogemusi ja elamusi lihtsa tekstina. - Kasutab tuttavas olukorras grammatiliselt üsna õiget keelt. - Oma mõtete või arvamuste esitamisel võib olla keelelisi ebatäpsusi, mis ei takista kirjutatu mõistmist.